

Maswali ya *Vijana*

kwa

Wazee

Wiki ya
Wazee
9-14 May 2022

by Elimu Yetu Students

14/05/2022.

WIKI YA WAZEE.

WINNFRIDA. GODSON.

i/ Je ni kwanini zamani wasichana walikuwa wanakeketwa na sasavi lakana hiyo kitu.

* ii) Kwanini wasichana wa zamani ikihika kipindi cha kukua (Kuvunja Ungo), walikuwa wanafungiwa ndani huku wakizundwa na wamama wakubwa, tojauti na sasavi hilo swala limepotea. Je, ni sawa mila hiyo irudishwe sasa.

iii) Je, vyakula vya zamani vilikuwa vina nagesi gani mwilini tojauti na hivi vya kisasa.

14-05-2022

WIKI YA WAZEE

SABRINA SULAIMAN

- Je! Ni kweli au kunaukweli gani kwamba miaka ya zamani ilikua ni Lazima mwanamke azalie nyumbani na sio hospitali, alafu ndio aende hospitali?
- Kwanini wazee wa zamani walikuwa wanapenda kupitika chakula chao kwenye kuni je ilikua ni mila kwao?
- Je! kwanini vijana wa zamani walikuwa wanatahiriwa jandoni porini na vijana wasasa wanapelekwa hospitali tena wakiwa wadogo, Je! mila ya kutahiriwa jandoni na hospitali ipi nzuri?
- Kwanini wazee wa zamani walikuwa wanapiga wake zao, tofauti na sasa.
- Kwanini vijana waliotahiriwa hospitali wanadha raulika tofauti na waliopelekwa jandoni,

kijiji chako (ulipokwewa) kinaitwaje? Tina lina maana yeyote katika lugha yako?
Wazazi/babu/bibi waliishi wapi? Mababu yako wamekaa huko muda gani?
Elezee
Dini ya asili ya kabila - wanaamini nini?

Je kuna hadithi ya mwanzo wa kabila?

Rasilimali zipi zinapatikana kijijini kwako?

Watu wangapi waliishi katika kijiji chako? Uliwafahamu wote? Leo unawasiliana

* Mababu walifanya kazi gani? (Baba, Mama, Babu, baba yake...)

Makazi yako yalikuaje ulipokuwa ndogo? Yalitengenezaje?

Chanzo cha maji kilikuwa kipi? kukusanya maji kulikuwa kazi ya nani? Kiasi gani
wakto walipewa elimu wa nani? Ya aina gani? Kwanziku
Mlibabaje

* Mlicheza vipi ulipokuwa ndogo? (Michezo ya asili) Wanyama wamebadika?
Unakumbuka wanyama na mimea ya aina gani (taja sinakwa kilagha & kiswahili)
- Shabaha ya elimu ni nini?

- Orodheshe majina ya mababu yako (wengi unawawezza)

- Tuambie hadithi aliyesimulia babu yako?

- Umeona mabadiko yapi katika 1) Kijijini 2) Mjini 3) Nchini 4) Duniani

Unafikinaje kuhusu dunia & nchi baada ya miaka 80. Itakuaje?

Vitabu vinavyohusiana

- Edible wild Plants of Tanzania - Mimea ya pori yafaa yokula
www.maktaba.org/book/1752

- Elimu ya kujitegemea
www.maktaba.org/book/1

- Mazingira Yako ya Kijiji - Your Village Environment
www.maktaba.org/book/569

Brigid McCarthy: Brigid@elimugetu.org

WIKI YA WAZEE (MASWALI)

01. Kwanini wazee wengi huwa hawapendi salamu na wanakuwa wa kwanza kuwarumbua vijana?
02. Kwanini wazee wetu ndiyo wanakuwa wa kwanza kukimbia au kutofata mila na desturi za wanaiga za kigeni?
03. Vyakula vya asili vingi huwa ni vizuri kwa afya zetu. Lakini kila kitu chenye faida huwa na hasara, nihasara gani za vyakula vya asili kwa mwili wabinaadamu?
04. Ni kanuni gani au sheria nzuri zinazopaswa kufatwa katika jamii ili wote wawe na maadili mazuri kwa vijana?

05.

Aika - ELIREHEMA.

14/5/2022.

Swali

1. Ni kwanini zamani baadhi ya vyakula vilikuwa vina-
katazwa kuliwa na Wanaume au Wanawake ili kwa-
sasa havitiliwi Maanani kama enzi hizo?
2. Kwa sasa vijana hawa fati tamachuni, mita na desturi
kama zamani ~~Ombi~~ kutokana na familia zinazo tula
ombi langu Mkazi Mkazo kwa vijana tale yaliyokuwa
yanaleta heshima zamani ili yazidi kudumishwa kwaupya
kama vile kujeshya heshima ya Mavazi, Mikao mizuri
kwa vijana. ili kuondoa aibu zinazopelekea Wazazi au-
Wazee wetu kutukarwa (kuchafuliwa) kutokana na vijana-
kuiga Mita tofauti (za kigeni)

Mwaka 2022 Siku ya Tumamasi

CAHIBETI CHAZES

1. Nikiwanira samani wakona mama walikuwa wanajifunqula ijumbani?
2. Nikiwanira samani kulikuwa na Mambo ya Uuganga Uuganga?
3. Kwanira samani wazee wetu walikuwa Wanawakikiza Dada Dada?
4. Kwanira Baba yetu na Bobo yetu walikuwa wanawaozesha Dada Dada kama ni mumepe mwanamume anafaa ngombe nyungu?
5. Kwanira wazee wasasahiro kama wanakupa mapema?
6. Nikiwanira Vijijini hama magojuma ya Zana?
7. Kwanira kulikuwa na mizizi?

ELIA ASHERI

- 1) Kwanin ulikuwa na utamaduni
- 2) Je nin utamaduni ni eucha ~~hama~~ mila
- 3) Kwanin sisi vijana ~~haki~~ ~~hata~~ huubali utamaduni
- 4) Kwann miziki sasa na yazamani ~~z~~ tofauti

~~Je~~

WATI YA WAZEE

1. Kwanini zamani Mwanamme ana chaguliwa Mwarantiki wa Kwa na Mwarantiki ana chaguliwa wanaume wa Kumuoa.

Sakome David

Wiki kwa kaze wazee

~~Kwa nini kuna wakata ya Asli~~

Kwanini kuna vyakula vya asili?

1. Kwanini wazee zamani walipenda kutembeleana nao kwa wao.
2. Kwanini laana ya mama inakuwa/inasibi lakini baba haiishi.
3. Kwanini wasichana wa zamani walikuwa wanakokotwa na ni kweli walikuwa wanapoteza hamu ya wapenzi.

JANETH ABISIAS NKALIKUMBA 14/5/2022

WIKI YA WAZEE!

01: Kwanini wazee wa zamani walikuwa wanapenda sana kuamini mila potofu na haswa walikuwa wakipenda kuabudu Mungu mtoto Mt. n.k.

02: Kwanini wanawake wa zamani walikuwa wakiboguliwa wakati wa cho- kulo walikuwa hawatakiwi kulo na wazee potofu mpara wao washibe ndo wanawake wakalo chakulo.

MASWALI;

- 01! Kwa nini wanawake wa Makabila tofautitofauti wakisalimia wanashuka chini kidogo au wengine wanapiga magoti kabisa. Hivyo hamuoni kwamba hiyo ni unyanyasaji wa kijinsia kwa sababu kwa upande wa wanaume wao wanasimama kawaida?
- 02! Kuhusu swala la Mita na desturi ambazo zikuwa za zamani kama ndoa za utotoni, ukeketaji, na kumpiga mwanamke. Labda hizi mita tukisendelea na hizo mita zitafuteka madhara.

JOHN PATRICK

14/may/2022

WIKI YA WAZEE

- 1) Kwanini wazee wa kimasai walikuwa wanaoa wanawako wengi? Ina umuhimu gani?
- 2) Wazee waramani walikuwa wanaabudu miti na milima. Pia walikuwa wanapata matanikio mfano, mwa...
Je? imani yao ilikuwa ina msarano gani au ilikuwa ipoji?

2424-JUSTICE.

1. Kwanini vyakula vya kizamani ni tofauti na vyakula vya sasa?
2. Kwanini tamaduni za kimasai wanopotea amri, wavulana watairiwe wengine wakakiruka amri hicho na kwenda kuwatairi watoto wao maospitalini kwanini wanachukuliwa hatua kali?
3. Kwanini watu wa zamani waticuwa wanaua nguo za hesima kutiko hawa wa sasa hivyo?
4. Ni kweli kama hila tamaduni inafata Amri na mila zao?
5. Kwanini watu wa zamani wanatumia dawa za asili wakati wakiamini ndo zinatibu kutiko za sasa?
6. Kwanini utandawazi umelewa kwa faida na hasara? Na kama ni kwa faida na hasara fefanua?
7. Kwanini wanawake wa zamani wakiwa na biskra wanadhambiwa zaidi / kutiko ambao hawana.
8. Kwanini wazazi wa zamani ^{wakua} wanachagulia ^{yo} watoto wao wanazime?
9. Kwanini mila ya kimasai / Wazazi wa kimasai wanawazee sha watoto wao wakiwa tumboni?
10. Kwanini wazee / Mila za zamani zaticuwa ziki abudu mtungu tofauti?
11. Kwanini Wamasai / Mila za kimasai wanapotea

LULU-JUSTINE.

1. Kwanini vyakula vya kisamani ni tofauti na vyakula vya sasa?
2. Kwanini tamaduni za kimasai wanapotea amri wawulana watairiwe wengine wakakiruka amri hicho na kwenda kuwatairi watoto wao maospitalini kwanini wanachukuliwa hatua kali?
3. Kwanini watu wa zamani waticuwa wanauaa nguo za hesima kutiko hawa wa sasa hivi?.
4. Ni kweli kuwa kila tamaduni inafata Amri na mila zao?
5. Kwanini watu wa zamani wanatumia dawa za asili wakati wakiamini ndo zinatibu kutiko za sasa?
6. Kwanini utandawazi umeletwa kwa faida na hasara? Na kama ni kwa faida na hasara fapano?
7. Kwanini wanawake wa zamani wakiwa na bika wanadhambiwa zaidi / kutiko ambao hawana.
8. Kwanini wazazi wa zamani ^{wakua} wanachagulia watoto wao wanazime?
9. Kwanini Mila ya kimasai / Wazazi wa kimasai wanawazee sha watoto wao wakiwa tumboni?
10. Kwanini wazee / Mila za zamani zilikuwa ziki abudu mtungu tofauti?
11. Kwanini Wamasai / Mila za kimasai wanapotea

Kuwatani watoto wa kiume wanaokua na mwanu Mfama
wawakua na jwe ambalo wakishumaliza kuwatahimi vjama
wao wawenda mitani kumwagiza maridawa na baraka ya kapa
wawafunga jwe hilo na amba kuwatahimi vjama mpaka mba na
lagine ufike kwani jama?

Wiki ya wazee
JACKLINE PETER

- * Kwanini zamani kulikuwa ^{na} mita na damaduni mbali mbali na ilikuwa ni lazima zikuwa. .
- * pia kwanini kila damaduni inakuwa desturi tofauti tofauti

WIKI YA WAZEE

SIKU YA JUMAMOSI

14 May 2022

Kwanini kubkwa na ~~MAKALA~~ ~~MUSA~~ ~~MUSA~~ Sugu hawakamatiki
wakwa Selb kama wanguke wanaguka njoka?

Nawakamatika

Uchawi Umeanza je? Asaje

ELIMU YEJU ORGANIZATION

SIKU YA WAZEE

14/05/2020

DAVID - KIMAY

MASWALI:

1. Je ni tabia zipi au ni mienendo ipi enzi zenu. ilikuwa inapigwa vita sana na wazazi wenu. gindi nye mkiwa vijana kama sisi
2. Je ni Sababu gani zinawafanya vijana kuhiindwa. kuisishi vita au yale wanayo fundishwa na wazee au wazazi wao.
3. Je ni kipi kifanyika ili kusaidia vijana wanao haribiko kwa sababu ya utanda wazi?

KIKAO CHA WAZEE NA VIJANA
MASWALI KWA WAZEE

FLORIANI-FERNAND

∴ SWALI

1. Zamani wazazi inasemekana kwamba, ^{wazazi} walikuwa hawakubali kuendelea kuishi na kijana aliye fikisha umri wa kuwa kijana au kujitegemea walikuwa wanafukuzwa nyumbani wakawishe maisha yao. Je ina alhari gani kwa wazazi wa sasa hivi wanaoendelea kuishi na vijana ambao wamefikisha umri wa kujitegemea?

HAPPY * DAUDI

14/5/2022

2) Kama vijana hatata dewa namna wanayoeleweshwa kuhusu tamaduni zao wazee watahumia mbinu gani mbadala ili kuhakikisha vijana wataelimika kwa kiwango kikubwa.

3) Kwanini enzi za zamani walikuwa wakiamini kuwa mwanamke hawezi kuwa kiongozi aa:

PRISCA - LUCAS.

14/5/2022.

- 1: Kwanini Enzi za zamani wazee waliamini ukeketaji wa wanawake inawasaidia kuondokana na magonjwa lakini kwa sasa wanamini kuwa ni unyenyasaji wa kijinsia.
- 2: Kwanini zamani wanawake walikuwa wanoolewa wakiwa na umri mdogo na mwanume aliyemzidi umri. na sasa kizazi au taifa kiumbe kinapiga vita ilo suala.

MASWALI KWA WAZEE WETU

1. Samahani, naomba kuuliza Swali

Ni kwanini wazee ukiwaselimia hawaitiki afakuambia

Mambo "

, Kwema au wengine wanakuambia " Uhaminyima nini
— Sasa hapo mnatushairije sisi kama vijana wenu

* Miziki ya sasa na ya zamani hira utafauti mkubwa sana lakini kwa sasa vijana wengi wanajali miziki ya ~~sasa~~ sasa kuliko miziki ya zamani. Kamaona kama haina maana hivo una washawiri vijana wa kwanini sana miziki ya zamani maana inqbeba ufembe na maana?

* Vijana wengi wanakuwa wana kuwa kabia mbuga namonyoko wa maadili kwa wazee na kuto kuwaheshimu kabisa hivo uda washawiri nini vijana wawe namaadili mema kwa wazee?

* Pi vyakula gani ambayo maweza kutushauri sisi kama vijana kutumia navinauweza kuhimarisha na kuboresha mifili yetu?

WIKI YA WAZEE JUMAMUJI.

PETER SAMPETER : Tar, 14-05-022.

1. Kipindi Maswali.
xxxxxxx

- Kipindi cha zamani wanawake walikuwa chini ya yongozi wa wanaume, kabla yongozi, elimu, pia na kazi. Lakini kipindi cha utandawazi zimetujia sheria za "usawa wa Jinsia".
- Je, ni vizuri usawa kati ya mwanawake na mwanamke.
- Miaka ya zamani vita na vitendo viovu vilikuwepo kwa kasi sana mf; unyanyasaji, vita, vifo na rushwa.
- Je ni kwanini vita na vyote viovu vilikuwepo na sio miaka ya utandawazi?

- * P Wasee wetu wanatushauru nini kuhusu sisi vijana
kudumisha mila na desturi zetu kwa kipindi
hiki?
- * S Je wasee walikuwa wanapenda kuimba na
agoma wakati gani sana sana. na ni kwa nini?
kodesa

VANESSA EMMANUEL KILEO.

WIKI YA WAZEE

1. Je kuna umuhimu gani wa vijana wa sasa kufata tamaduni za zamani?

WIKI YA WAZEEMaswali:

1. Ni kwa nini baadhi ya makabila Tanzania wana mila na desturi za kukokota watoto au Tohara ingalikuwa wanajua yakuwa na Madhara?
2. Ni kwanini wanaume wa kimasai wanaoacha wana wake ngukumu yote ya kifamilia
3. Ina maana gani wanaume wa kimasai kutoboa au kuchana maskio yas?
4. Baadhi ya vyakula vya asili mfano Supu, kuchanganywa na damu mbichi?
5. Ni kwanini wanaume wa kimasai wanatabia ya kuposa binti ingalikuwa ni mdogo?
6. Kuna umuhimu gani wa kuchaguliwa binti au kijana wa kuo?

ZEKIEL LAZER

ELIMU YETU: DEVELOPMENT ORGANIZATION
14/05/2022: KIKAO CHA WAZEE.

1. Ni kwani mika na desturi za Makabila kwa mfano kabila la Kimasai huwa wanakuwa na mataifa mengi, hivyo basi kuwera kusababisha migogoro ya kifamilia au jamii kwa ujumla.
2. Kwani baadhi ya Makabila huwa hawawapi wawake kipaumbolo kwenye elimu

- 1) Ni kwanini wanawake wa zamani walikuswajishimu sana kwanzia kwenye mavazi mpaka nichamu. na ni kiviipi walikuswajishimu sana na Jamii?
- 2) Ni kwanini wazazi wetu wa kisasa wanaenda na utandawazi Atupati vile vyakula vya asili tufanyaje ili kuwajenge wazazi wetu kutuandatia vile vyakula vya asili ili tuwose kupata nguvu na aje kama Wazee wa zamani?
- 3) Kwanini Wazee wa zamani walikua wakitumia dawa za kienyeji na zilikua zikiwaraidia kwa kiasi gani?
- 4) Na kunatofauti gani kati ya dawa za kienyeji na za kisasa?
- 5) Ni kwanini baadhi ya makabila walikua wanabagwaa kwenye vyakula mfano. Wamasai awali wanaume kitaloko?
- 6) Kwanini zamani kulikua kuna maswala ya ukeketaji na Je ni kwanini?
- 7) Je ni kwanini Wazee wa zamani walikua wanaabudu sana kwenye miti, mawe, mito, na mitungo?
- 8) Ni kwanini kutitokea ukame wazee wa zamani walikuwa wanaweza kuita mvua?

ASHRAF ADRIAN

WIKI YA WAZEE

14/05/2022

- * Je unahisi ndani ya miaka 20 ya baadaye mila na desturi zetu zita kuwa bado zinafanywa kazi?
- * Kwa nini vyakula vya asili huwa vinaliwa tu wakati tukikuwa vijijini lakini sio mjini?
- * Kwa nini wazee wa zamani walikuwa hawana uhuru wa kuongea ama kujieleza kama vijana na watoto wa kizazi hiki cha sisi? *

14/05/2022

WIKI YA WAZEE.

* MOUREEN NICHOLAUS.

> Je, zamani ilikuwa kuna tabia ya kuzaa na mwanamke kwanza kabla ya kumua kwa kigezo cha kupinga kama ana uzao? Kwa maana kwa miaka ya sasahivi vijana wengi huwa wanahitaji kwanza kuzaa na hugo mwanamke alazu ndo amue kwani wana msemu usemao kuwa hawahitaji kuuziwa mbuzi kwenye gunia?!

* > Zamani kulikuwa na mila ya kwamba wazee wakichinja wanawapa wanawake mautumbo na mawashi washi huku wao wakibaki na zile nyama nzuri nzuri kama steki, maini, kidari na vinginevyo vile vinono. Je hiyo ni mila nzuri?

* > Kwanini wazee wa zamani walikuwa hawalali pamoja na wake zao bali wanawake ndo walikuwa wanalala na watoto na cyo ~~wam~~ waume zao. Je hiyo ni sahihi?

- > Mbona zamani kulikuwa hamna matukio mengi ya ubakaji tojawi na sasa?
- > Kwa sasa wazee wengi waume kwa wake wanapenda watoto wadogo wadogo nawenao kimahusiano. Je, hiyo ni sawa na mwanzo?
- > Kwanini wazee wa zamani walikuwa wakianza kula kwanza wao alagu wakishiba na wakirithika ndo watoto na mama ndo wanaquata. Je, nda hiyo ni sahihi kuiguata

JORDAN JOSEPH

- 1) Je mila na desturi za zamani ni sahihi kwa sisi Uyona Kocufika kwani kuna Baadhi ya mila hizo zimepitwa na wakati
- 2.) Je kati ya mila, desturi na dini kipi kinu mambaka juu ya kuingine kwani kuna Baadhi ya mila zinaokolewa na dini
- 3) Kwanini Ukaraboo wa Kwa Kwa kila kabila unabana sana Ulande wa Mwanamwe
- 4) Je ni haki kulipa mahuri na kumawana gani katika familia au jamii na nani anakidhi ka na hyo mahuri
- 5) Je ufanye nini ili kuwaengi wazee wetu?
- 6) Je mliwaga kuishi na wazee zenu kwa kupitia kilimo tu

Tumamosi

WIKI YA WAZEE

14.05.2022

I. Wazee wetu je! na nyingi mlipewa njia za kazi katika mienendo bora katika jamii?

Jurothi kinyo

1. Kwanini kabila kimasai wanaume wana tairiwa wakiwa wakubwa na sio wadogo kwani wakitairiwa wakiwa wadogo ina madhira gani?

1. Kuna pombe za asili ambazo tumeraliwa tu kazi kuta Cmbege, muzo
a) na zinaleweshwa ni vizuri sisi mjana kuridumia au vipi

1. Mila na desturi zetu zina umuhimu kwetu na faida zake pia, na hatupaswi kuacha. Je vipi kuhusu zile mila na desturi kama, (ukiketaji, ndoa za utofoni na kurithiana wake?)...
2. Je kuna umuhimu wowote wa kucndelea kutumia njia za zamani au njia zilizokuwa zikitumika zamani kama vyanzo vya usafiri wakati njia za kisasa zipo??
3. Je wazee au wahenga wana umuhimu wa kubadilika na kuishi kisasa kama dunia ya sasa iliyu??

IVON - CHRISTOPHER

1. Je ni kifanyike kumhuri au kumpanga kijana/vijana wa sasa kwa na maadili kama ya vijana wa zama awili
2. Utamhuri vipi vijana wa sasa kwa vyakula vya awili
- * 3. Je ni nini kifanyike kuruhiha Utamaduni na mila za zamani kwa vijana wa sasa
- 4.

Ally A Ally
14/5/2022

- 1) Vijana wa Sasa wengi wamerialiwa mjini na Wengi wetu hatujui *
Mila na desturi zetu. Je nyinyi kama wacce mutafanyaji ili
mila desturi zetu zisipotee? JJ
- 2) Mila na desturi kama ukelidaji wa kuto kula baadhi ya yatakula
Ziki tolewa kutokuwa tuna kielka??

WIKI

KICHAKA
YA WAZEE

9-14/5/2022.

1. Je, ni kwani inasemekana vyakula
vya asili ni bora kuliko vyakula
vya kisasa kwa afya bora.

JUMA MOSI
TAR: 14/05/22

WIKI YA WAZEE

Swali: Kutokana na mila na tamaduni za wazee wetu wa zamani ilikuwa uwezi kuoa wala kuolewa gasipo kuchaguliwa mume au mke na wazee tunaoslii nao. Je, ni Sababu zipi zilizopelekea mila ya kuchaguliwa mchumba kutoweka katika kizazi cha sasa ambacho sosaliivi uwezi kuchaguliwa mke au mume na wazee wetu kama hapo mwanzo?

FILIMU YETU: DEVELOPMENT ORGANIZATION"

14:5:2022 / MIKE JUNIOR.

ONGI* Kwanini wasukuma wakenda shambani
Hwa na ushirikiano na hwa wana beba
wengi kabisa nusu ya kinyaji wanaenda
kulima shamba moja na kuimba
nyimbo za maadili na za kutamaduni.

TUNU RAMADHANI

*1: Je vijana wanapaswa kufuata utandawazi? au kuendelea na mila za zamani? na kama ni ndio hizo mila zitawasaidia nini kuendana na teknolojia ya sasa.

2: Je ni kweli kwamba unyago kwa wasichana ulikuwa ukisababisha mimba na ndoa za utotoni ndiyo maana kwa sasa zimepuuzwa ili kuepusha mimba hizo pamoja na ndoa za utotoni?

1. Kwanini tunapiga Utamaduni na Desturi za Makabila ambayo yanafanya Ukeketaji wakati ni Mita na Desturi Zao?
2. Wazee wa Zamani walikuwa wanatumia vita kama tumbaku, Ugoro, Pombe za kiasiti hii ilikuwa Utamaduni na desturi zao Kwanini hivi Sasa Serikali inapiga vita wakati ni mita na desturi zote?
3. Ukiangalia Zamani na Sasa kuna utazanti mkubwa Sana, kwa au kuolowa ilikuwa makabila kwa makabila, wgeruo mmasai kwa mmasai ita hakukua na maendeleo labini Karne hii mnavana mchaga kwa mmasai mkiunganisha makabila hayo basi maendeleo yata kwepo kwahyo kuvu kwamba Zamani kulikawa na maendeleo mabaya kuliko Sahiri?

JOYCE LALU

14.5.2022

WIKI YA WAZEE:

01. Kwanini vyakula vya kizamani zina nguvu kuliko vyakula vya sasa.

02. Nyakula vya kizamani na vyakula vya sasa zipi zinajenga mwili.

Fabian Julius 14/05/2021
Wiki ya wazee

- Wazee mawera kutuelekeza namna ya kutembea

3. Je warde wetu ~~ny~~ njaa zipi au ni mbiny zipi mlitumia
kushi na ~~ku~~ kupata mila na tamaduni zetu?

LOTHY LUCUMAY

1 Wazee ~~ni~~ mliwezaje kuishi na wake zenu/mabwana wenu kwa nda mrefu tofauti na vyana kwa sasa?

2 Je vyre wazee mliwezaje kuepukana na maradhi ya kuto kupata magonjwa mbali mbali kila mara tofauti na vyana wa sasa, kwasababu vyana hawa wanaonekana kupata maradhi ya kila aina kwa karaka zaidi?

NASRA HALFA HASSAN

WIKI YA WAZEE

MASWALI

14.05.2022

1. Je kuna umuhimu gani kwa vijana kufata mila na desturi za zamani kuliko kutipuuza na kufata utamaduni wa watu wengine.
2. Je ~~wa~~ vyakula vya Asili vina umuhimu gani au vina faida gani kwa vijana na wazee.

1. Kwanini watu wa zamani walikuwa wanapenda kupanya matambiko kuliko kubwamini Mungu?

2. Watu au wazee walikuwa wanazaa watoto wengi kuliko sasavi ni kwanini?

~~OLTESH . N . LAIZER~~
OLTESH . N . LAIZER

WIKI YA WAZEE

1. Ni ~~lana~~ kite qari kijana wa zamani ali kuwa ana
takiwa kufanya ?

2.

Dawa ya asili ya majipu ninini?

Kwanini wasichana wa kimasai wanaulewa wakiwa na umri mdogo?

Dawa ya asili ya tumbo ni nini.

1. Ni kwanini wasichano wa zamani walikua wanafanyiwa tohara
2. Ni kwanini Ndoa za zamani zilikuwa zinadumu kuliko Savi

MASWALI:

1: Je ni njia zipi zilikuwa zikitumika na wazee wazamani kulinda wanawake na matendo ya unjanyasaji wa kijinsia dhidi ya ~~wanawake~~ wanoume

2:

EMMY GASIO

* Ni kwani ndoa za ~~Zamani~~ ^{Saravi} aridumu
kama za zamani

Na ni ajia gani kutatumiwa kwa
Sisi tunao endoa kuingia kwa
ndoa ili ~~zaf~~ ^{tujio} koe ^{kwerye} jango
ili?

ELIYA AMINIEL

14 May 2022

WIKII YA WAZEE

- Je vijana wa sasa twende na utandawazi au tuache?

24th May 2022.
Siku ya Jumatano.

WIKI YA WAZEE.

1. Kwanini vijana wa savi hawazuti mila na desturi kama zamani wote walivgokua wao Zanya?
2. Kwanini vijana wa savi hawali vyakula vya asili tozauti na wote wetu wa zamani?

14/05/2022

WIKI YA WAZEE

ESIHE ATALYMS

- * JE kwanini mabinti wa zamani wakiolewa wakiigombana na waume zao wafirudi kiwa wazazi hawapokelewi?
- * Kwanini mila na desturi za zamani hazientelei?
- * Kwanini wanawake wa zamani wanazalia nyumbani hawapati matafizi yoyote na watoto hawapati changi na wanakuwa vizuri?

14/05/2022

WIKI YA WAZEE

ABASI HAMISI ABASI

①

Kwanini Zamani makubwa mingi huwa wanadaguli
gwa mwanambi wa muwa.

②

Kwanini usiketaji kwa wanawake umekitawa kwa
sasa na Zamani ilikuwa na Tamaduni

Janeth Kiwango

14/05/2022

MIKI YA WAJEE

1: Njia gani itatumika kuzusa utandawazi erari za Edmore?

14/May/2022

WIKI YA WAZEE

Swali

iy kwanini kipindi cha zamani wote weny, walikuwa
unaamini mizimu badala ya nguvu na juhudi zao weny.
ewe

By collins Nicolas

17 Ni changamoto gani huwa mnapitia kutoka
kuwa vijana wanao wazunguka.

24 Kutikana na mila na desturi zetu wazee wa
Zamani walikuwa wanavua ngozi ambao walikuwa
wanaficha sehemu za siri na kituani kwa —
wanawake je kutikana na mila pia tunatakiwa
kuwaa hayo mavazi ingalitwea # kwa sasa ni
teknolojia.

14/5/2022 WIKI YA WAZEE

MICHAEL ELIAS

01 Kwana Siku / Miaka ya Zamani Mtu alikuwa anafuata Mke
So Yeye anadagusa atakama Awa Ajampinda.

1. Kwanini mila na desturi za kimasai mtoho wa kike analipwa mkazi akiwa kumboni hizi huoni ni kukatisha malengo yake ulizatiwa?
2. Kwanini mila na desturi zilikuwa zinaruhusu kuchaguliwa mke ata ambaye hujampenda?

th
14 May 2022

ESTER MASUNGA

WIKI YA WAZEE

1. Kwanini mila na desturi za wamasai zinaruhuru wanawake kufanya kazi, kulisha familia alafu waume zao wakiwa nyumbani wakisuburi kutetewa

14.5.2022

GERALD JONS.

WIKI YA WAZEE

1. Sina Swali ila nawashukuru Wazee wetu kwa kutenga nda wao kwa g'oli ya kutu. elimisha vijana

MASWALI

- 1: Ni kwani vijana wata awara nidhamu ~~sa~~ kama vijana wa ~~hi~~ zamani ni ni mbinu gani zinawezwa kuto mika kuwafanya iwawe kama wa ~~hi~~ zamani
- 2: Ni kwani ndoo za sasa si sawa na ndoo za zamani.
- 3: Je kipindi cha zamani wazee wetu walitumia nini kujua mda pia walitumia mbinu gani
- 4: Je ni madhara ~~ipi~~ gani kijana atapata pindi atalipo kuo anapifunlishwa maaalili memo na kujaposteza pia Ushauri wenu wazee wetu ni ipi.
- 5: Je mtu mwenye nidhamu utamtambua kwa mavazi tuu

Ushauri MAPENDEKEZO

Mimi kama mimi ningependa wazee wetu mimi mna tanga ~~si~~ Angalo Siku moja kwenye Wiki moja mudi kutufunlisha maana tume-shauri zaidi yakutambua kuhusu Mambo yaliyopita.

WIKI YA WAZEE

GRACE CHARLES

14/5/2022

1. Mita na desturi zenu zilikuwa mtu akifanya kosa auoa dhibiwa na mtu yeyote kwenye jamii au kwenye jamii? Je, Amenda kwenye tamaduni zingine akafanya kosa hiyo jamii aliyenda wanaweza kuadhibiwa ipasavyo?
2. Hivyo vyakula vya asili vilikuwa vinaliwa mpaka kwenye sherehe au tafifa yoyote kwenye jamii au sehemu hiyo?
3. Je, Hivyo kaniki mlikuwa mapata wapi wakati kulikuwa hakuna viwanda vingi?
Au ni serikali mlikuwa inawaketea kifiji?

SELEMANI ALLY
(Kijicho)

14/5/2022

Maswali:

1. Kwanini wanaume wa kimasai hawaruhwiwi kula kitaboto?
2. Kwanini watoto wa kimasai wakiwa machungani kuchungu ng'andu wanawekwa, chakula kwonye vibobo wakati wakubwa wao wanapewa pesa.

ZULFA HAMABI

14.05.2022

Je ni kwa nini mila na desturi zetu kipindi cha nyuma muda wa kula wazee wanakaa upande wao hawashirikiani na wanawake au wakinamama?

Ni kwa nini mila ya kimasai watoto wakiko hawaruhusiwi kwenda madungani. Ni wa kiume tu?

Je ni kwa nini mila na desturi za wachageni wanapenda kupeleka kinywaji kama vile mbege makaburini?

14-05 May 2022

Juaour - Diotan

WIKI YA WAZEE

Maswali

- 1) Ni kwa nini Ujamaa wazee hawapendi kulumika mita na daktari zao za zamani
- 2) Ni kwa nini Ujamaa walengi hawapendi kuwa mtawazi ya haki
- 3) Ujamaa ni kwa nini Ujamaa wazee hawapendi kuwa mtawazi wa Ujamaa Uja Kikuu
- 4) Ujamaa walasaa ni kwa nini hawapendi kuwa mtawazi wa wazee wa zamani ambao waliyo kuwa kelenachera ambao bwa na kutumbia kuonye guria

JOYCE GASPER.

1: Kuna mila na desturi za zamani

Kamavile ndoa za mitara ambazo haziruhusiwi. Katika jamii Je mavazi mliyokuwa mnavaa ni sabihi kulingana na muda huu?

2. Je hikosa la vijana kuvaa mavazi wanayo yavaa kwa sasa au ni kutokana na teknolojia waliyolukuta kwa wazazi?

1. Je nini kifanyike kurudisha Tamaduni na mila za zamani kwa jamii ya sasa!??
2. Kifanyike nini kumfanya kijana wa zamani na wasasa - wapanane mila na desturi za zamani kwani vijana wengi wa sasa wamejikita sana kwenye utandawazi???
3. Utamchauri vipi kijana/vijana wa sasa kula vile vyakula vya asili kwani ufazazi vya sasa vimejikita sana kwenye vyakula vya kisasa kuliko vya zamani

WIKI YA WAZEE

1. Hivi vijana wasipozingatia mila na desturi za zamani watakata madhata gani
2. Nini kiyanyike ili vijana wa sasa hivi kaziidi kudumisha mila na desturi zetu za zamani

14th MAY 2022

ELINE JEREMIATI

WIKI YA WAZEE

* Kwanini sherehe za jando na unyago hazindeshwi kama zamani?

* Wanawake wengi wanapendelea kuvaa suruali wakati wa safari hiyo inakuwaje maana si mavazi ya asili?

14th MAY 2020

RU'UH SHABAN? (SUS)

WIKI YA WAZEE

* Kwanini mila na desturi mbaya kama vile zuketaji kwa wasichana zilikuwa zinafanyika wakati zilikuwa na madhara katika jamii?

14/5/2022

1) Je mlivyokuwa mnaishi kizamani na sasa, sei staili ya sasa tunayoishi ndo nafaa kwasisi tunavyofikiri vijana kwani kuna matatizi tuliyo yasikiya enzi ya nyuma kama, @ ulketaji kwa wasichana, je staili ya zamani nafaa kurudia kuishi?

11) Je ni mku gani aliye anzisha hii michezo ya asili kama vile bao, tikri, mruko wa juu

14/05/2022

WIKI YAWAZE

(1) Kwanini makabila mengi
yameanza kusahau mila na
tamaduni 200

(2) Kuna machara gani kama
tuteacha mila na desturi
200 ~~200~~

Swali

- Kwa nini tamaduni za sasa na za kale zinatofutiana?
- Kwa nini uvazi wa vijana wa sasa na wa kale una tofauti?
- Kwa nini ulaji wa vyakula vya asili vimepotea kwa kizazi cha sasa?

WIKI YA WAZEE
SUZANA STEPHANO

MASWALI

14/05/2022

1. Chakula cha ~~wazee~~ asili kinafaida gani kwetu?
2. Kwanini hizi mila na desturi za zamani walikuwa wanawakeketa wanawake?
3. Kwanini hizi mila za kimasai vijana wanatairiwa bila gani na wanatairiwa wakiwa vijana wakubwa na so wadogo?
4. Kwanini wamasai ha-hawavazagi nguo bali wanajifunika mashuki?
5. Mnatushauri vipi vijana wa SESA juu ya mavazi tunayouka?
6. JP? NIKwanini wazee wa zamani walikuwa wanafanya vikao vya chini ya mti/miti?

14-5-2022

WIKI YA WAZEE

- Ni vyakula gani mngewezesi vijana, tutumi, mtushauri